

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Missarum Stipendium

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

verba testatoris. Si n. testator dicat, iubeo, ut meus hæres tantam pecuniam eroget in Missas pro me celebrandas, videbitur intentione sua coarctare ad illam pecuniam summam. Si vero dicat, iubeo, ut meus hæres curet tot Missas pro me celebrari, tenebitur hæres augere stipendium. *part. 7. tr. 12. resol. 22.*

M I S S A R U M
Stipendium.

Stantibus
decretis &
declaratio-
nib. S. C. Co-
greg. Mis-
sarum.

6 * Stipendium Missæ dicitur elemosyna, quæ Sacerdoti offertur pro munere celebrandi. Et iustum est, quod vel taxavit Episcopus, vel stabilitur consuetudo. Teperetur autem Sacerdos ex iustitia celebrare pro illis à quibus elemosynam accepit. Circa quod nonnulla statuit, & declaravit Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum auctoritate Urbani VIII. anno 1625. Inter quæ unum est quod Sacerdotes tot omnino Missas celebrent, quot ad rationem attributi stipendij præscriptæ fuerint. * Vnde.

Non potest
Sacerdos
unicam Missam
satis facere
pro pluribus
stipendiis
parvis.

7 * Primò corrui opinio Suar. in 3. part. tract. 3. disp. 86. sect. 4. & aliorum, quòd, quando petens Missam non præbet stipendium iustum, possit Sacerdos unicam Missam pro pluribus parvis stipendiis applicare ad rationem iusti stipendij, & se indemnem servare. Quia scilicet, qui pro parvo stipendio petitur Sacerdotis obsequium, in iustam rem petit, & facit Sacerdoti iniuriã. Idque etiam si Sacerdos expressè promississet pro tenui illa elemosyna sacrificiũ offerre: nam ad hoc cogitur ex paupertate, unde patitur iniuriam, quam sibi potest compensare, sicut famulus, cui condigna merces non tribuitur, potest damnum suũ refarcire. Nec admittenda est declaratio Peyrini *Prim. tom. 3. c. 1. num. 26.* dictum decretum exponentis, quãdo Sacerdos voluntariè se obligaret. nõ autem, quando coactus paupertate. Nõ inquam admittenda est: quia decretum clarè, & absolutè loquitur, & vbi lex nõ

Etiã si
paupertate
coactus illa
stipendia ac-
ceperisset.

distinguit, neque nos distinguere debemus *p. 2. tr. 13. ref. 7. p. 5. tr. 13. resol. 52.*

8 Secundo a fortiori corrui opinio Soti *de iust. lib. 9. quest. 3. ars. 1.* & aliorum, quòd Sacerdos possit tot stipendia pro vna Missa accipere, quot sufficiunt ad sustentationem vnius diei moderatam. Et aliorum, quòd possit accipere ad emendos aliquos libros, si Theologus sit aut Iurista, & ad sustentandos parentes, quando in ea necessitate constituti essent, ut vivere nõ possent, nisi mendicando: ut docuit inter alios Nugnus in 3. par. tom. 1. quest. 83. art. 1. dub. 10. concl. 4. eo quia non decet Sacerdotis parentes medicare, & vile est Ecclesie, quòd Sacerdos exerceat ministeria spiritualia, ad quæ libraliquor sunt necessarii. Hæc enim hodie nõ sunt amplius licita. Imò nec licita esse ante decreta, docuerant Vasquez in 3. par. 10. 3. disp. 23. 4. c. 2. & alij, quia sacrificium non est institutum ad sustentationem Sacerdotis, pro qua habere debet patrimoniũ sufficiens, antequam promoueatur ex *non licet*, & c. *Episcopus, de præb.* Nec iustum est, quod laborans per semihoram, exigat integrũ diei cibum *par. 2. tr. 3. resol. 8. p. 11. tr. 1. ref. 24. fusè.* Tertio corrui opinio Homoboni. *par. 1. tr. 4. cap. 13. quest. 120.* quòd Sacerdos in diebus festiuis pro vna Missa duplicatum stipendium possit accipere. *par. 2. tr. 14. ref. 9.*

Et multo
minus pro
pluribus sti-
pendiis in-
eris, ut si-
stemet se.
Et libros
necessarios
emari.

9 Quarto corrui opinio Molfesij *tom. 1. tr. 3. cap. 15. n. 40* quòd Sacerdos possit duplex stipendium pro vna Missa accipere, applicando vni partem solitam, alteri verò suam partem. *par. 2. tract. 14. ref. 14. & par. 5. tract. 14. r. solutione 45. p. 11. tr. 8. ref. 67.* Et opinio Leonis *de iubil. par. 3. quest. 20. n. 27.* quòd dare elemosyna pro celebrando in certa Ecclesia pro cultu, vel populi communitate, vulgo, *cella sola presentia*, possit Sacerdos pro applicatione eiusdem Missæ aliud stipendium accipere. Nam Sacra Congregatio sub attestatione diuini iudicij præcipit, ut tot Missæ absolutè celebrentur, quot ad rationem attributæ Elemosynæ præscriptæ fuerint. Vnde pro vna Missa non potest

Nec potest
accipere
duo stipendia
pro die fe-
sti.
Vel applicã
do vni para-
tè solitam,
& alteri
suã partè.

potest duplex stipendium sumi ibid. Et sane stipendium non datur pro applicatione fructus, sed pro labore, alioqui esset simonia. Et contra priorem opinionem speciale est, quod Sacerdos non potest alteri partem fructus sibi debitam applicare. Sed his non obstantibus, utramque hanc opinionem docet post dicta decreta Faustus de Iubil. lib. 1. quest. 81. qui tamen non placet par. 5. tract. 14. ref. 45. & recitativè olim in par. 4. tr. 4. ref. 16.

Deinde nõ potest Sacerdos accipiendi stipendii pingue dare alteri tenue, ut eadem Missa applicet.

Licet id possit Capellanus. Et is, cui illius Sacerdos gratis aliquam remittit.

Et si amicus aut stipendium pingue intuitu persona.

Non potest Sacerdos esse offerre sacrificium pro eo, qui pri-

10 Deinde statuit Sacra Congregatio, non posse Sacerdotem, qui certam elemosynam accepit pro offerendo sacrificio, alteri Sacerdoti minorem pro eodem offerendo præbere, parte aliqua sibi retenta. Vnde corrumpit opinio Vasquez in 3 par. tom. 3. disp. 234. cap. 4. num. 30. docentis, quod dum Sacerdoti datur stipendium pingue pro sacrificio ab ipso celebrando acquirit dominium, & potest alteri Sacerdoti minus, sed iustum stipendium præbere, eo quia nulli facit iniuriam, nimirum non alteri Sacerdoti, quia dat illi iustum stipendium: nec danti stipendium, quia habet Missam eiusdem valoris par. 2. tract. 14. ref. 10. Hæc tamen prohibitio non extenditur ad Capellanos, quibus pro parte Missæ pingue stipendium respondet, ut eadem Missa Sacra Congregatio declaravit, quia his stipendium non datur solum pro sacrificio. Ibid. resolutione 11. Cæterum potest Sacerdos dare minus stipendium scienti, se habuisse maius, & volenti dimittere gratis imò si inuenit aliquem gratis celebrantem, potest sibi totum stipendium retinere. Ita Homobonus par. 1. tract. 4. cap. 14. quest. 191. par. 2. tract. 14. resolutione 13. Sed quid, si amicus det Sacerdoti duplicatum stipendium pro celebranda Missa? potestne hic alteri iustum stipendium dare, & sibi reliquum retinere? Respondeo. Si maius stipendium datur solum intuitu sacrificij, non potest, si verò intuitu personæ par. 2. tract. 14. resolutione 2.

11 Petes hic primò An Sacerdos possit offerre sacrificium pro eo, qui pri-

mo daturus est elemosynam? Affirmative respondet Henriquez lib. 9. cap. 21. eo qui daturus est. 2. quia licet tale opus respectu nostri sit præteritum, est tamen præsens primò respectu Dei. Sed hanc sententiam Sacra Congregatio ex mandato Clementis VIII. improbauit die 15. Nouembris 1605. apud Genedum qq. Canon. quest. 28. num. 26. tanquam abhorrentem à vetusto Ecclesiæ more, ac fideliū scandalis, & offensionibus obnoxiam par. 2. tract. 14. ref. 55. Potest tamen Sacerdos Missas anticipatè celebrare in casu, quo ex beneficio, & c. tenetur certis diebus celebrare, nisi aliud in fundatione exprimitur. Ita Riccius par. 3. ref. 338. par. 2. tr. 14. ref. 10.

12 Petes secundò. An possit Sacerdos differre celebrationem Missarum ad longum tempus? Negatiuè respondeo. Et si dilatio sit magna, peccate mortaliter, ut docent DD. communiter apud Bonacinam de Sacra disputat. 4. quest. ult. punct. 78. 5. num. 2. Magnam verò dilationem appellat Villalobos par. 1. tr. 8. dub. 18. num. 2. quæ duos menses excedit par. 2. tract. 14. ref. 25.

13 Petes tertio. An Capellanus obligatus ex stipendio, quotidie celebrare; possit vnā Missam in hebdomada omittere? Respondeo. Si institutio Missæ dirigatur ad Sacerdotem, v. g. Erigatur Capellanus, qui quotidie celebrat, potest causa maioris honestatis, ex cap. significatum, de prob. Imò Nauarrus tom. 1. cons. lib. 3. cons. 6. numero 5. non solum vnā, sed etiam alteram omittere posse, affirmat. Non potest tamen celebrare pro alio offerente stipem. Ita Naldus Missa, numero 6. qui putat, tale quater vel sex tantum in anno; ingruente aliqua necessitate, celebrare posse pro seipso, vel alio sibi coniuncto ad specialem Dei gratiam obtinendam, & hoc ex præsumpta voluntate testatoris. Cæterum si institutio dirigatur ad locum, v. g. Celebraretur quotidie Missa in tali Ecclesia, &c. vel ad Sacerdotem, addendo per se, vel per alium, tenetur omnino quotidie celebrare. Ita Zanardus par. 1. de sacrif. cap. 13. par. 2. tract. 14. ref.

An obligatus celebrare quotidie possit aliquis die Missa omittere.

14. resolutione 28. & par. 5. tract. 5. resolutione 25. & tract. 13. resolutione 51. 5. Notandum.

Et si, quādo infirmatur, teneatur interim celebrare per alium

14 Petes quartò. An Capellanus ægrotans per aliquot dies teneatur per alium interim celebrare? Negatiuè respondent DD. communiter. Sed discrepant in numero dierum. Et quidem Riccius par. 1. resol. 340. num. 5. putat, hoc verum esse quando Capellanus ægrotaret per octo, vel decem dies. (Hurtadus de Sac. disp. 4. diff. 1. per mensem par. 4. tractat. 4. resol. 238. Peyrinus tom. 3. cap. 1. nu. 24 per bimestre, nam spatium duorum mensium est breue respectu anni, & cum testator non explicauerit intentionem suam esse tam strictè obligandi, non debet pauper Capellanus eo tempore stipendio priuari, quo magis indiget. par. 2. tr. 14. ref. 17. & par. 5. tr. 13. ref. 51. 5. Notandum, post medium.

Capellanus nisi in fundatione Capella aliud eant, nisi celebrare potest per alium.

15 Petes quintò. An Capellanus possit oneri Missarum per alios satisfacere? Respondeo affirmatiuè, quando in fundatione Capellæ cautum non sit, quod Capellanus celebret per seipsum. Ita declarauit Sacra Congregatio apud Homobonum par. 1. tr. 4. cap. 14. quest. 122 addens, in tali casu Capellanum cogi non posse ab Episcopo, vt celebrare per seipsum. Adde, quòd, si aliud in fundatione non exprimitur, Capellania conferri potest Clerico 24. annorum, vt dictum est V. Beneficium, n. 18. par. 2. tract. 14. resolutione 18.

Sed in eodē die, Altari & Ecclesia qua exprimitur.

16 Petes sextò. An Capellanus, vel alius obligatus pro stipendio celebrare Missam in tali Altari, vel Ecclesia, possit celebrare in alio Altari, & c. Respondeo non posse, & sic faciendo regulariter peccare mortaliter. Ita Fagundez pr. 1. lib. 3. cap. 9. num. 6. cap. 7. Excusatur tamen Capellanus, qui ter in anno, vel quater in destinato sacello non celebrat. Minimè verò, qui stipem accipit pro celebranda Missa in Altari privilegiato, si illam celebrat in alio Altari cum calculo benedicto, existimans eum illo animam liberatè. Nam tenetur omnino celebrare in Altari privilegiato, (& de Requiem, alias in dulcum non suffraga-

Summa Diuina.

tur, vt declarauit Sacra Congregatio Ricuum in vna Tolet. 13. Iulij 1601. quæ etiam die 24. Aprilis 1626. declarauit, quòd si in die assignato Altari privilegiato incidat festum de præcepto, ibi Missa de Requiem dici non potest. par. 4. tract. 4. resol. 233.) Cæterum, qui in diuerso loco Missam celebraret, peccaret quidem, non tamen teneretur ad restitutionem, nisi aliquod suffragiū defunctis subtraheret ratione minoris frequentiæ, quod teneretur aliis precibus compensare. par. 2. tractat. 14. resolutione 29.

17 Petes septimò. An obligatus ex stipendio, vel Capellania dicere Missam v. g. de Spiritu Sancto, de B. Virgine, vel de Requiem, satisfaciatur celebrando eurentem? Respondeo affirmatiuè, quia omnes Missæ sunt æqualis valoris, imò defunctis, & aliis nulla Missa est salubrior, quam diei. Peccaret tamen Sacerdos v. g. aliter, si specialiter promississet celebrare talem Missam, & celebraret aliam. Ita Nauarrus lib. 2. cap. 2. num. 248. & alij, & omnium largissimè Villalobos tom. 1. tract. 8. diff. 6. numero 9. par. 2. tract. 14. resolutione 31. & par. 3. tract. 6. resol. 2.

18 Petes octauò. An obligatus dicere Missas D. Gregorij, teneatur illas continè, & sine vlla interruptione celebrare? Respondeo negatiuè cum Bonacina de Sac. disp. 4. quest. vlt. punct. 7. §. 3. num. 6. & 7. & alijs, quidquid dicat Gaquantus in Rub. Miss. tom. 1. par. 1. tit. 5. lit. D. Missas sic per saltum celebratas non valere, vt institutas à D. Gregorio. Nam valent vtilitè, vt docuit Fraxinellus de oblig. Sacerd. sect. 8. concl. 6. §. 5. num. 7. & Sacerdos tenetur celebrare continè moralimodo, salua scilicet honestate, & deuotione ipsius, quantum fieri potest. par. 3. tr. 14. ref. 32.

19 Petes nonò. An satisfaciatur Sacerdos, qui præterita die applicauit Missam pro Petro, à quo stipendium accipit, sed postea in celebratione nihil de applicando sacrificio cogitat? Respondeo affirmatiuè. Vide supra. V. Missam, num. 5.

privilegiato, si id præsumsit.

Alias potest Missam l. votiuam, v. g. etiam defunctorum applicare potest curretem.

Missas D. Gregorij non oportet celebrari.

Missæ applicatio fieri potest priusquam celebratus

**Cognita ve-
ritate tene-
tur restituere.
Dare me-
diata stipē-
diū pecca-
tur graui-
ter.**

20 Qui ignoranter, vel aliqua pro-
babiliratione stipendium recepit pro
celebratione Missarum contra decreta
ad hoc facta, tenetur cognita veritate,
vel aliam celebrare, & applicare, vel sti-
pendium restituere. Aversa con. Bord
& si quis recepit integra stipendia pro
multis Missis celebrandis & postea ali-
um Sacerdotem inducit, dicendo se me-
diata stipendia accepisse, grauitur pec-
cat, & tenetur ad restitutionem, si pate-
facta veritate consentiat, potest excu-
sari. Aversa part. 8. tr. 7. resol. 75.

**Potest acci-
pere ali-
quas Missas
anticipata
tamē pri-
mis satis-
facta.**

21 Pro declaratione Decreti Urbani
Octauī, circa eleemosynam accipien-
dam promissis, nisi prius obligatioui-
bus satisfactis asserunt Doctores, posse
Sacerdotem accipere 15. aut 20. pro
Missis, eleemosynas postea dicēdis, pri-
mis satisfactis. Pellizzanus par. 9. tr. 6.
resol. 55.

**Non potest
implicari
pecuniare.
libra perpe-
tua pro cele-
bratione
Missarum
super mobi-
lia Mona-
sterij.**

22. Non possunt Regulares pecuniā
relictam cum onere, perpetuo celebra-
di Missam, implicare super bona exem-
ta Monasterij, sed debent esse, super no-
ua immobilia fructifera cum expressa,
& indiuidua mentione oneris. S. Congr.
sub pœna interdicti ab ingressu Eccle-
siæ. Sed norandum est, quod extinctio
annui census Monasterij de ipsa pecu-
niā, satis est pro celebratione Monaste-
rij, cum acquiruntur noui fructus. Lez-
zana par. 9. tract. 6. resolutione 26.

**Nō possunt
dici Missa
votiuā in
hebdoma-
da sancta
Sacerdos
potest audi-
re Euange-
liū, &c. dū
cantatur.**

23 Non possunt dici Missa votiuā in
hebdomada sancta. Sac. Congreg. de
omissione Prophetiarum, vel Gloria,
aut Credo sequentiarum in Missali, &
Defunctorum, & aliqua pars notabilis
Missæ, quamque alij dicant esse venia-
le, tamen opinionibus talium Docto-
rum non assentitur. Diana par. 9. tr. 8. re-
sol. 53. Et in Missis solemnibus potest
Sacerdos audire Euangelium, Episto-
lam, Credo, & Gloria, dum ab aliis de-
cantatur; de sequentia Defunctorum di-
co, qui est pars essentialis. Tu cogita,
ibid. tr. 6. resol. 19.

Minores ex priuilegio Sixti IV. rela-
to apud Rodriq. de 1. regg. 99. 43. art. 15.
possunt in dominicis & festis solemniter
celebrare aliquas Missas votiuas cum

gloria & sequentiā alij Sacerdotes peccat
rent saltem venialiter si id facerent. Sua-
rez Reginal. Henric. quia facerent con-
tra rubricam Missalis p. 11. tr. 2. resol. 3

MONASTERII ÆDIFICATIO.

M Endicantes propter bullam Ur-
bani VIII. datā anno 1624. 28.
Augusti, quæ incipit: *Romanus Pontifex*,
non possunt ædificare noua monasteria
conuentus aut domos regulares, nisi de
consensu Episcopi, & vocatis ad hoc
Prioribus Conuentuum ibi existentium,
contra contrarium facientes denuncia-
tur excommunicatio Pontifici reserva-
ta, ipso facto incurrenda, cum amplissi-
ma reuocatione omnium priuilegorum
in contrarium obtentorum. part. 11. tr.
2. resol. 25.

MONETA.

I N mutatione Monetæ faciē-
da est restitutio mutui, hoc modo
ut quemadmodum creditor nummos
in aliam formam recipere non cogitur,
si damnum aliquod inde passurus est,
ita nec pecuniam numeratam in æsti-
matione maiori, quam expendit, acci-
pere tenetur, cum haud sine damno id
sit facturus, quia creditor damnum nul-
lum patitur, quando eandem pecuniæ
æstimationem recipit, quam expendit
quia si immutata fuisset æstimatio a se-
data pecuniæ debitor defectum illum
similiter supplere tenetur, ita ut cre-
ditor eandem illam pecuniæ æstimatio-
nem, quam erogauit habere possit.
Decius, & alij. par. 8. tract. 7. resolutio-
ne 18.

2 Si quis Titio aliquot nummos au-
teos mutuauit, potest (illo inuito) ean-
dem quantitatem monetæ, argenti, vel
auri restituere, quia spectatur quanti-
tas, & non materia, dummodo, quod
quantitas æquualet quantitati monetæ
auræ.

In mutatio-
ne moneta-
riū facien-
da est resti-
tutio, modo
modo quo
moneta ex-
penduntur.

Potest resti-
tutus quanti-
tas mutata
qualitate.